

Rapid Library z pohledu uživatele

Jiří Mika

Postihnout automatizovaný knihovnický systém Rapid Library z pohledu uživatele libovolné knihovny, která tento systém užívá, není jednoduché. Za několik let provozu systému došlo k řadě modifikací původní verze s ohledem na konkrétní požadavky té které knihovny, takže předpokládám, že i tak základní modul, jako je OPAC - veřejně přístupný elektronický katalog (a s ním se uživatel především setkává), je instalaci od instalace odlišný. Podívejme se, co nabízí Rapid Library uživateli ve Státní vědecké knihovně v Kladně.

Nepočítáme-li on-line katalog vystavený na internetu na <http://www.svkkk.cz/>, má uživatel k elektronickému katalogu přístup na několika pracovištích: v půjčovně odborné literatury, v hudebním oddělení, ve všeobecné studovně a v informační službě. V hudebním oddělení se setkává s poněkud okleštěnou verzí, kde díky speciálně upraveným indexům má přístup jen k záznamům s lokací tohoto oddělení. Na ostatních pracovištích může prohledávat kompletní (ovšem relativně kompletní, s ohledem na neukončenou retrokonverzi lístkových katalogů) katalog knih, kartografických dokumentů, hudebnin, zvukových dokumentů a elektronických zdrojů, databázi článků, soubor autorit osobních jmen se začleněnou databází regionálních osobností, soubor autorit korporací se včleněnou databází regionálních památek a souborný katalog (či databázi) dokumentů z knihoven se sídlem v regionu střední Čechy. Vyhledávání je zajištěno několika druhy indexů plus vstupní obrazovkou pro zadání kombinovaných dotazů s využitím logických operátorů, pravostranného rozšíření apod. Na co je v Kladně kladen důraz, jsou vazby mezi jednotlivými katalogy a databázemi. Umožňují například přejít ze záznamu regionální osobnosti k záznamům knih, které tato osobnost jako autor vydala, k záznamům článků, v nichž byla o osobnosti zmínka, nebo k záznamům památek, s nimiž osobnost měla něco do činění (tak se můžeme dostat třeba od záznamu Václava Beneše Třebízského k záznamu jeho rodného domu v Třebízi).

V půjčovně odborné literatury a v hudebním oddělení je možné přímo ze zobrazeného záznamu dokumentu, který je ve fondu tohoto pracoviště a není vypůjčený, vytvořit žádanku. U vypůjčených dokumentů je možno zaznamenat požadavek na rezervaci. Katalogizační záznam poskytuje informaci o umístění každého exempláře dokumentu a o tom, zda je volný, vyžádaný, vypůjčený, nebo jaká je délka fronty rezervací. Zvláštní informace je nabídnuta v případě dokumentů půjčovaných jen prezenčně a v hudebním oddělení u dokumentů, které nelze z důvodu ochrany autorských práv ještě půjčovat. Uživatel se může po zadání čísla svého čtenářského průkazu dozvědět, jak je na tom se svými výpůjčkami, rezervacemi, případně upomínkami. Méně běžná je funkce pro zadání požadavků či připomínek, které může čtenář do systému zapsat, nebyl-li fondem knihovny či z jakéhokoli jiného důvodu uspokojen. Chápeme to jako jakousi permanentní anketu či zpětnou vazbu mezi výpůjčním procesem a akvizicí.

Rapid Library je produktem hodonínské firmy Cosmotron Bohemia, s.r.o. Systém je vytvářen jak pro české knihovny, tak pro knihovny na Slovensku. I tým programátorů je v tomto smyslu mezinárodní, proto - nás méně, naše čtenáře někdy více - může překvapit určité prolínání slovenské mutace do české. Uživatel zvyklý dnes na prostředí Windows může být také zaskočen klasickým textovým rozhraním s tradičně strukturovanými nabídkami ovládanými spíše klávesnicí než myší. Aktuální stav katalogu provozovaného na lokální síti (v naší knihovně je to Novell 5) je přenášen do on-line katalogu na internet, ten však zatím neposkytuje všechny funkce jako lokální verze ani přístup do všech existujících databází.

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz · knihovna@svkhk.cz
· <http://www.svkhk.cz>